

Namn att minnas

Per Gahrton

Den brunskäggyvige Per Gahrton, socialist-liberalernas unge ledare, har under loppet av få år genomgått högst växlande öden.

I blickfånget för en större allmänhet kom han väl först när han i augusti 1968 utsågs till redaktör för Lundagård, organ för Lunds studentkår. Hans meriter för denna befattning var, skulle man kunna säga, tvi-velaktiga. Den ena bestod i att han under två års tid varit redaktör för Liberala studentförbundets tidskrift. Sin debut i politiska sammanhang hade han gjort vid 1961 års FPU-kongress, då han anmälde att han inte ville kallas folkpartist till följd av "folkpartiets fruktansvärda konservatism." Detta betraktades tydligen som ett hoppfullt tecken eftersom han i sinom tid gjordes till redaktör för Liberal debatt, där han mycket riktigt vinnlade sig om att i möjligaste mån utplåna varje samband mellan tidskriften och folkpartiet.

Att han under två år systematiskt ägnat sig åt att avliberalisera Liberal debatt var alltså hans ena merit. Den andra bestod i en bok vid namn "Barn i Sverige". Gahrtons tes är att "den nuvarande graden av föräldramakt i Sverige är huvudorsaken till de enorma skador som vållas svenska barn". Föräldrarna bör därför i görligaste mån ersättas av staten, och äktenskapet bör om möjligt ersättas av en samvaro mellan könen som liknar gorillornas. Där ligger alla med alla och ingen blir ensam, framhåller Gahrton. Denna epokgörande nya syn på familjelivet var alltså hans andra merit.

Som redaktör för Lundagård motsvarade han alla rimliga och en del orimliga krav på en riktigt radikal redaktör. Han var den vänstervridnaste man dittills hade sett. Priset togs när han — sedan de icke-socialistiska studenterna fått majoritet i Lunds kårdeputerade och gjort slut på vänstervridningen inom kårpolitiken — förklarade att deputerade förvandlats till en hönsgård. Eftersom vänstern inte vunnit valet borde

detta ogiltigförklaras, föreslog Gahrton helt fyndigt, dymedelst lämnande sitt privata bidrag till den statsvetenskapliga tolkningen av begreppet demokrati.

Därav blev emellertid intet. Valet förklarades inte ogiltigt. I stället stod det fullt klart att Gahrton blivit obehövlig som redaktör för Lundagård. Det meddelades nu att han skulle dra sig tillbaka till en by i Nildeltat för att där författa en licentiavhandling om de sociala framstegen i Egypten under Nassers regim — naturligtvis är Gahrton i likhet med Jan Myrdal, Göran Palm et consortes lika glödande proarabisk som han är antiisraelisk. Men innan han hunnit anträda sin självvalda exil inträffade en ny tvär omkastning i hans öden. Praktiskt taget med ena benet i Egypten återkallades han till fosterlandet av entusiastiska meningsfränder i FPU.

När Folkpartiets ungdomsförbund i mitten på juni detta år samlades för att kora ny ordförande svallade nämligen de kulturrevolutionära lidelserna i högan sky och inte ens Olle Wästberg befanns tillräckligt subversiv. Vald blev i stället — låt vara med den knappa övervikten av sex röster — Per Gahrton. Svenska Dagbladet karakteriserade detta val som "en olyckshändelse, i detta ords bokstavliga politiska bemärkelse". Om detta öppet utsades i den ledande moderata tidningen, var det ändå ingenting mot vad som i tysthet tänktes inom folkpartiledningen.

Valet av Gahrton kan väl kallas demonstrativt, och att demonstrationen i första hand riktade sig mot folkpartiledningen kan näppeligen betvivlas. Här har redan talats om Gahrtons politiska debut. Han har fullföljt den genom att förklara att den dåvarande partiledaren Sven Wedén skulle vara otänkbar som utrikesminister till följd av "sina fruktansvärda åsikter" och att hela partiledningen är paranoid, dvs lider av den mentala rubbning som brukar kallas

förföljelsemani. Per Gahrtons politiska credo kan i korthet sammanfattas som följer: Östtyskland bör erkännas, Israels kamp för sin existens är ett rent kolonialkrig, staten skall driva bordellrörelse, gruppäktenskap — efter gorillornas höga föredöme — bör uppmuntras, samhället skall bestämma lika mycket över barnen som föräldrarna, socialism är ett nödvändigt stadium för u-länderna. Som synes sammanfaller denna åskådning knappast i alla delar med folkpartiets.

När Gahrton efter valet till FPU-ordförande återupptog sin publicistiska verksamhet skedde det heller inte i något välaktat folkpartiorgan som exempelvis Handelstidningen, Upsala Nya Tidning eller Vestmanlands Läns Tidning, det skedde inte heller i Expressen, ja inte ens i Dagens Nyheter. För att ingen skulle sväva i tvivelsmål om hans avsikter började FPU:s ordförande medarbeta i — Aftonbladet!

Där fick han genast sin plats som kolumnist vid sidan av de stora flickorna och pojkarna bland AB:s samhällstänkare: en Åsa Moberg, en Marianne Höök, en Bosse Gustafson, en Bengt Melin. Och inte nog med det — i början på september började AB publicera en hel artikelserie om vad som betecknande nog kallades "Egyptens befrielsekrig" av Per Gahrton. Döm om ens häpnad när man i samma nummer av tidningen på ledarplats fann följande uttalande om "Per Gahrton, den PR-medvetne FPU-ordföranden, som knappt kan öppna munnen . . . utan att säga plattheter om vad socialismen är för någonting":

Det finns åtminstone något omedelbart komiskt över Gahrtons små bidrag till det som han tror vara en politisk debatt.

O tack är världens lön! hade Per Gahrton verkligen skäl att utropa. Här hade den nye FPU-ordföranden skyndat att erbjuda AB sina vänstertjänster och så lönas han

med — ursäkta uttrycket — en spark i rumpan. Men vad skall man å andra sidan säga om att AB väljer en kolumnist, som "lämnar små komiska bidrag till vad han tror vara en politisk debatt". Det måste ju rimligen vara debatten i AB som avses...

Per Gahrton är en 26-årig läkarson från Kristianstad, yngst av fyra barn och har enligt uppgift alltid varit oppositionell i reaktion mot faderns högerinställning. Fadern, stackars man, lär emellertid numera, om man får tro sonen själv, ha tagit visst intryck av dennes åsikter. Det är väl sedan den förhoppningsfulla telningen påvisat vilka enorma skador föräldramakten vållar svenska barn... På fädernet härstammar Per Gahrton från en obruten rad solida skånska bönder, men han har en serbisk morfarsfar, som anslöt sig till Garibaldi's

rödskjortor, och det är väl därifrån de rabulistiska anlagen kommer. Hans huvudämne i Lund har givetvis varit sociologi, vad annars, hans trebetygsuppsats handlade om något så opolitiskt som rökvanor, men han har särskilt intresserat sig för kriminal-, barna- och åldrvård och har suttit i KRUM:s arbetsutskott. En bok om Egypten är att vänta — därefter kommer han tillsvidare att huvudsakligen ägna sig åt inrikespolitik, utan tvivel till folkpartiledningens illa dolda förfäran.

Per Gahrton har försäkrat att han aldrig ämnar bli socialdemokrat, varvid Dala-Demokraten (s) utropade: "Hurra!" Denna hans försäkran är överflödig. Han står redan — med sitt förbund — långt till vänster om socialdemokratin.

GU